

Sygn. akt IV U 41/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2016 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania T. S.

od zaliczkowej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych

z dnia 3 września 2015 roku nr (...)

w sprawie T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość renty i odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu T. S. prawo do odsetek ustawowych od 14 czerwca 2014 roku do dnia 11 września 2015 roku, a w pozostałym zakresie odwołanie dotyczące odsetek oddala;

II. odrzuca odwołanie w pozostałej części.

Sygn. akt IV U 41/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 czerwca 2016 roku

Decyzją z dnia 03.09.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwzględnieniem postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.05.2014 r. - wydał decyzję o przyznaniu prawa do polskiej proporcjonalnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w kwocie zaliczkowej od dnia 01.05.2014 r. Organ rentowy ustalił rentę w proporcji 104 miesięcy pracy w Polsce do 231 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą. Wysokość renty proporcjonalnej została obliczona w następujący sposób: $844,45 \times 104/231 = 380,19$ zł. renta po waloryzacji przysługuje w kwocie od 01.03.2015 r. - 396,40 zł. Należność za okres od 01.05.2014 r. do 31.08.2015 e. w kwocie 6180,30 zł odsetki ustawowe za okres od 06.09.2015 r. do 11.09.2015 r. w kwocie 8,64 zł wraz ze świadczeniem za 09.2015 r. w kwocie 396,40 zł po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 628,00 zł liczonej od podstawy opodatkowania 6577,00 zł składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 591,90 zł w tym odliczanej od podatku 509,69 zł, z kwoty świadczenia 82,21 zł organ rentowy przekaże na rachunek w banku w kwocie 5365,44 zł. Organ

rentowy poinformował odwołującego, że renta ustalona niniejszą decyzją ma charakter zaliczkowy. Wysokość renty może ulec zmianie po otrzymaniu akt KPU z Sądu.

Odwołanie od tej decyzji wniósł T. S., w części ograniczającej się do przyznania renty zaliczkowej oraz w części ograniczającej się do zasądzenia odsetek w kwocie tylko za okres od 06.09.2015 r. do 11.09.2015 r. w kwocie 8,64 zł. Odwołujący zarzucił: błąd w stanie faktycznym polegający na przyjęciu, iż opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego wynosiło 5 dni podczas gdy opóźnienie to należy liczyć począwszy od dnia 15.05.2014 r. oraz brak podstaw do wydania decyzji o przyznaniu renty ograniczonej do kwoty zaliczkowej podczas, gdy organ rentowy dysponował pełną dokumentacją umożliwiającą określenie pełnej należności rentowej. Odwołujący podniósł, że w dniu 15.05.2014 r. złożył w organie rentowym kompletny wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy nie wydał decyzji w jego sprawie i był zmuszony wystąpić do Sądu Okręgowego w Tarnowie, który nakazał ZUS wydać decyzję w określonym terminie. W piśmie z dnia 04.04.2016 r. (data wpływu 05.04.2016 r.) odwołujący podniósł, że organ rentowy otrzymał formularz E 205 UK z potwierdzeniem jego angielskich okresów ubezpieczenia w dniu 27.04.2015 r. Organ rentowy już w kwietniu 2015 r. posiadał wiedzę o angielskich okresach ubezpieczenia, a mimo to w dniu 03.09.2015 r. wydał decyzję zaliczkową a w jego ocenie winien wydać decyzję całościową, ponieważ posiadał wiedzę o okresach pracy za granicą odwołującego przed dniem wydania decyzji. Od września 2015 r. upłynęło kolejne ponad pół roku i nadal nie wydano decyzji rentowej. Ponadto sprecyzował, że organ rentowy wydał decyzję zaliczkową z ewidentną zwłoką, faktyczne opóźnienie organu powinno być liczone od dnia złożenia wniosku o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy a więc już od 15 maja 2014 r. (k. 18-19). Odwołujący w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu domagał się: przyznania renty w pełnym wymiarze z tytułu niezdolności do pracy od dnia 15.05.2014 r. tj. od dnia złożenia wniosku o przyznanie renty z uwzględnieniem okresów pracy w Polsce i Wielkiej Brytanii oraz zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 15.05.2014 r. do 31.12.2015 r. i odsetek ustawowych za opóźnienie od 01.01.2016 r. do dnia zapłaty (k. 24).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o odrzucenie odwołania na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z przepisem art. 477⁹ § 1 k.p.c. T. S. wniósł odwołanie od decyzji zaliczkowej z dnia 03.09.2015 r. i był powiadomiony że od tej decyzji nie przysługuje mu prawo do odwołania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.04.1994 r., sygn. akt: II URN 2/94 / OSNP 1994/3/47 /).

Sąd ustalił następujący stan sprawy:

Pan T. S., ur. (...) r. w dniu 13.05.2014 r. wystąpił z wnioskiem za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. Wydziału Realizacji Umów Międzynarodowych o prawo do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy przyznawanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.) z uwzględnieniem postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L nr 166 z dnia 30.04.2004 r.) i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L nr 284 z dnia 30.10.2009 r.), z tytułu wykazanych polskich i angielskich okresów ubezpieczenia.

dowód: wniosek z dnia 13.05.2014 r. z załącznikami -k. 2-21 ar cZI,

Organ rentowy w celu rozpoznania wniosku podjął krajowe i międzynarodowe postępowanie wyjaśniające w sprawie potwierdzenia polskich i angielskich okresów ubezpieczenia, bo bez uwzględnienia angielskiego okresu ubezpieczenia odwołujący nie spełnia warunków do przyznania polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy w dniu 25.03.2015 r. zwrócił się do instytucji ubezpieczeniowej w Wielkiej Brytanii celem ustalenia okresów ubezpieczenia odwołującego w tym kraju. W dniu 27.04.2015 r. do organu rentowego wpłynął formularz E 205 UK z potwierdzeniem angielskich okresów ubezpieczenia odwołującego i wniosek został skierowany w dniu 28.05.2015 r. do Wydziału Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji ZUS-O/T. celem wydania orzeczenia przez Lekarza Orzecznika ZUS.

dowód: formularz 205 UK -k. 76-80 ar czII,

akta rentowe,

Odwołujący w dniu 16.04.2015 r. wniósł za pośrednictwem organu rentowego do Sądu Okręgowego w Tarnowie skargę na bezczynność organu rentowego przekazaną w dniu 05.06.2015 r., w której domagał się wydania przez organ rentowy decyzji w sprawie polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 października 2015 r. sygn. akt IV U 553/15, zobowiązał ZUS do wydania decyzji w sprawie T. S. w terminie 2 miesięcy. Sąd Okręgowy w Tarnowie uznał, że organ rentowy w sprawie wniosku odwołującego nadmiernie zwlekał ze zwróceniem się do instytucji ubezpieczeniowej w Wielkiej Brytanii celem ustalenia okresów ubezpieczenia odwołującego w tym kraju - uczynił to dopiero w dniu 25.03.2015 r. tj. po 10 miesiącach od wpływu wniosku. Brytyjska instytucja ubezpieczeniowa w dniu 27.04.2015 r. przekazała formularz E 205 z potwierdzeniem angielskich okresów ubezpieczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. po miesiącu, bo w dniu 28.05.2015 r. skierował do Wydziału Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji ZUS O/T. sprawę odwołującego celem wydania orzeczenia przez lekarza Orzecznika ZUS. Dlatego też, mimo uwzględnienia odwołania Sąd nie mógł wydać orzeczenia co do istoty sprawy, bo w sprawie brak postępowania lekarskiego przed organem rentowym. Wyrok z uzasadnieniem wpłynął do ZUS dnia 02.11.2015 r. Organ rentowy nie wywiódł od tego wyroku apelacji.

(dowód: wyrok SO w Tarnowie z dnia 08.10.2015 r. wraz z uzasadnieniem- akta sprawy IV U 553/15)

Zaskarżoną decyzją z dnia 03.09.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwzględnieniem postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.05.2014 r. - wydał decyzję o przyznaniu prawa do polskiej proporcjonalnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w kwocie zaliczkowej od dnia 01.05.2014 r. Organ rentowy ustalił rentę w proporcji 104 miesięcy pracy w Polsce do 231 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą. Wysokość renty proporcjonalnej została obliczona w następujący sposób: $844,45 \times 104/231 = 380,19$ zł. renta po waloryzacji przysługuje w kwocie od 01.03.2015 r. - 396,40 zł. Należność za okres od 01.05.2014 r. do 31.08.2015 e. w kwocie 6180,30 zł odsetki ustawowe za okres od 06.09.2015 r. do 11.09.2015 r. w kwocie 8,64 zł wraz ze świadczeniem za 09.2015 r. w kwocie 396,40 zł po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 628,00 zł liczonej od podstawy opodatkowania 6577,00 zł składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 591,90 zł w tym odliczanej od podatku 509,69 zł, z kwoty świadczenia 82,21 zł organ rentowy przekaże na rachunek w banku w kwocie 5365,44 zł. Organ rentowy poinformował odwołującego, że renta ustalona niniejszą decyzją ma charakter zaliczkowy. Wysokość renty może ulec zmianie po otrzymaniu akt KPU z Sądu.

dowód: decyzja ZUS z dnia 03.09.2014 r. -k. 111-114 ar czII)

Powyższe okoliczności Sąd ustalił w oparciu o dokumenty urzędowe, stanowiące stosownie do art. 244 § 1 kpc. dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone, dokumenty te nie były nadto w żaden sposób kwestionowane przez strony dlatego też zostały w całości uznane przez Sąd za wiarygodne i prawdziwe.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 03.09.2015 r. jest częściowo zasadne i doprowadziło do przyznania T. S. ustawowych odsetek za okres od 14.06.2014 r. do 11.09.2015 r.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., nr 39, poz. 353) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego

wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W myśl art. 120 powołanej ustawy jeżeli prawo do świadczeń zostało udowodnione, ale zainteresowany nie przedłożył dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczeń, organ rentowy przyznaje zainteresowanemu świadczenia w kwocie zaliczkowej zbliżonej do kwoty przewidywanych świadczeń.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 9 lutego 2010 r. III AUa 1169/09 stwierdził, że

organ rentowy zobowiązany jest raczej przyznać świadczenie w wysokości zaliczkowej, niż odwlekać wydanie decyzji do momentu jednoznacznego ustalenia właściwej wysokości świadczenia. Szybkie i skuteczne nabycie świadczeń stanowi słuszny interes ubezpieczonego.

(LEX nr 628255).

Stosownie do treści art. 85 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń przewidzianych w przepisach określających świadczenia z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych, określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu i wypłacaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Określenie „nie wypłacił świadczenia” oznacza zarówno nie wypłacenie świadczenia w ogóle jak i wypłacenie go w zaniżonej wysokości.

Pojęcie "błędu" w prawie ubezpieczeń społecznych jest swoiste i szerokie, tzn. oznacza każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, czy celowego działania organu rentowego.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 01.02.1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12 poz 104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń – do dnia wypłaty świadczeń , z uwzględnieniem ust. 2-5.

Wobec zarzutów odwołującego sporna była data początkowa i data końcowa tj. okres za który należą się odwołującemu odsetki ustawowe za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego. Rację ma odwołujący zarzucając, że opóźnienie wypłaty świadczenia było następstwem okoliczności za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, a dotyczą one postępowania wszczętego na wniosek odwołującego zgłoszony w dniu 13.05.2014 r. co potwierdza prezentata widniejąca na wniosku. Analiza wniosku a także dołączonych do niego dokumentów wskazuje, że wniosek ten był kompletny. Skoro wniosek ten został złożony w dniu 13.05.2014 r. to ten dzień był w ocenie Sądu ostatnim dniem ustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia odwołującemu prawa do renty. Wobec powyższego żądanie odsetek winno być zasądzone od dnia następnego od upływu 30 dnia od wyjaśnienia ostatniej okoliczności tj. od 14.06.2014 r. - a nie od dnia 15.05.2014 r. jak tego żądał odwołujący, ponadto Sąd oddalił żądanie odwołującego w zakresie w jakim żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 12.09.2015 r. z uwagi na treść zaskarżonej decyzji.

Z uwagi na naprowadzone okoliczności Sąd w oparciu o przepisy materialnoprawne i art. 477¹⁴ § 2 i 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. I wyroku i zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób , że przyznał odwołującemu prawo do odsetek ustawowych od 14.06.2014 r. do 11.09.2015 r., a w pozostałym zakresie odwołanie dotyczące odsetek oddalił.

Ponadto odwołujący domagał się przyznania renty w pełnym wymiarze z tytułu niezdolności do pracy od dnia 15.05.2014 r. tj. od dnia złożenia wniosku o przyznanie renty z uwzględnieniem okresów pracy w Polsce i Wielkiej Brytanii. W tym zakresie odwołanie podlegało odrzuceniu. Stosownie do treści art. 199 §1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzucił

pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została prawomocnie zakończona.

Decyzja z dnia 03.09.2015 r. jest decyzją zaliczkową, zdaniem Sądu organ rentowy wydał ją niezgodnie z prawem, a szczególnie z art. 120 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy zostało wykazane przez odwołującego poprzez dokumenty dołączone do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Z dołączonego do wniosku o rentę zaświadczenia wstawionego przez (...) wynika, że odwołujący był zatrudniony w brytyjskim oddziale tej firmy w okresie od 11.05.2005 r. do 14.11.2012 r. Skoro tak, to należało liczyć się z tym, że odwołujący będąc zatrudnionym w takiej firmie podlegał ubezpieczeniu społecznemu i już wówczas można było wydać decyzję zaliczkową, a nie zwlekać z tym do dnia 03.09.2015 r. Odwołującemu chodziło także o wydanie decyzji o przyznaniu renty z uwzględnieniem okresów pracy w Polsce i Wielkiej Brytanii. Organ rentowy miał taką możliwość, ponieważ otrzymał w dniu 27.05.2015 r. formularz 205 UK i mógł wydać decyzję ostateczną, ale tego nie uczynił. Sąd odrzucił odwołanie w tym zakresie, ponieważ przed Tutejszym Sądem toczyło się postępowanie o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami. Mianowicie T. S. wniósł w oparciu o art. 477^{((9))} § 4 k.p.c. odwołanie z uwagi na milczenie organu rentowego. Na podstawie art. 477^{((14))} § 3 k.p.c. wnosił o zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji w przedmiocie jego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Niniejsza sprawa toczyła się pod sygnaturą akt IV U 553/15. Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 października 2015 r. sygn. akt IV U 553/15, zobowiązał ZUS do wydania decyzji w sprawie T. S. w terminie 2 miesięcy. Sąd w niniejszym postępowaniu uznał, że to orzeczenie już zobowiązuje organ rentowy do wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie wniosku o przyznanie renty z uwzględnieniem okresów pracy w Polsce i Wielkiej Brytanii. Odwołujący jedynie winien obecnie podjąć kroki w celu realizacji tego prawomocnego wyroku z dnia 8 października 2015 r. i wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych ostatecznej decyzji.

Z tych względów Sąd co do żądania przyznania renty w pełnym wymiarze z tytułu niezdolności do pracy od dnia 15.05.2014 r. tj. od dnia złożenia wniosku o przyznanie renty z uwzględnieniem okresów pracy w Polsce i Wielkiej Brytanii orzekł jak w pkt. II wyroku – na podstawie art. 199 §1 pkt 2 k.p.c. i odrzucił odwołanie.